

Examen VMBO-GL en TL

2014

tijdvak 2
dinsdag 17 juni
13.30 - 15.30 uur

maatschappijleer 2 CSE GL en TL

Bij dit examen hoort een bijlage.

Achter dit examen is een erratum opgenomen.

Dit examen bestaat uit 43 vragen.

Voor dit examen zijn maximaal 62 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Meerkeuzevragen

Schrijf alleen de hoofdletter van het goede antwoord op.

Politiek en beleid

---

tekst 1

Wereldberoemde fluitiste weggestuurd in Almere

Berdien Steunenbergh, wereldberoemd als fluitiste, is weggestuurd als ... van Almere na een motie van wantrouwen die door alle raadsfracties werd gesteund.

Daarvoor had haar eigen CDA-fractie het vertrouwen in haar opgezegd.

naar: de Volkskrant van 31 maart 2012

- 1p 1 Welk begrip heeft op de puntjes in tekst 1 gestaan?
- A gedeputeerde
  - B kamerlid
  - C raadslid
  - D wethouder
- 2p 2 Het socialisme kent een aantal uitgangspunten.
- Geef van elk van de onderstaande uitgangspunten aan of het wel of niet een uitgangspunt van het socialisme is.
- 1 De nadelen van de vrije markteconomie moeten aangepakt worden.
  - 2 deregulering
  - 3 rentmeesterschap
  - 4 Verschillen in macht moeten zoveel mogelijk verkleind worden.
- Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan met wel of niet.*
- 1 ...
  - 2 ...
  - 3 ...
  - 4 ...

tekst 2

Meerderheid voor correctief referendum

Het wetsvoorstel van de PvdA, GroenLinks en D66 om het correctief referendum mogelijk te maken, heeft vandaag een meerderheid gekregen. Mensen krijgen met het correctief referendum meer zeggenschap: zij kunnen een wetsvoorstel dat door het parlement is aangenomen, tegenhouden. D66-Kamerlid Gerard Schouw: "Dit correctief, bindend referendum zie ik als verrijking voor de Nederlandse democratie. Het geeft mensen de mogelijkheid om het parlement te corrigeren wanneer zij dat nodig vinden."

naar: www.d66.nl van 16 april 2013

- 2p 3 D66-Kamerlid Gerard Schouw vindt het correctief referendum een verrijking van de Nederlandse democratie.
Een correctief referendum is een soort referendum. Voorstanders van een referendum kunnen verschillende redenen hebben om voor een referendum te zijn. In tekst 2 komt al naar voren dat een referendum mensen meer invloed geeft op het politieke proces.
→ Noem **twee andere** voordelen van een referendum die voorstanders kunnen noemen.
- 1p 4 Er zijn ook mensen die tegen de invoering van een correctief referendum zijn en een correctief referendum (juist) in strijd vinden met een kenmerk van de Nederlandse parlementaire democratie.
Welk kenmerk van de parlementaire democratie kunnen tegenstanders gebruiken als argument tegen een correctief referendum?
A Burgers hebben grondrechten.
B Burgers hebben het recht op geheime verkiezingen.
C De politieke macht ligt namens de burgers bij het parlement.
D Er is sprake van machtscheiding.

tekst 3

Brussel daagt Nederland voor het Europese Hof

Nederland discrimineert buitenlandse Europese studenten omdat zij geen gebruik kunnen maken van de studentenkaart in het openbaar vervoer.

Dat stelt ... .

Donderdag besloot ... om een klacht over Nederland in te dienen bij het Europese Hof van Justitie. Volgens Europese regels hebben studenten, ongeacht waar zij in de EU studeren, net zo veel recht op voordelen als de eigen plaatselijke studenten. Nederland was al meerdere keren gewaarschuwd.

naar: de Volkskrant van 21 juni 2013

- 1p 5 Welke Europese instantie moet tweemaal op de puntjes in tekst 3 worden ingevuld?
- A de Europese Commissie
  - B de Raad van de Europese Unie
  - C het Europees Parlement

tabel 1

Stemvoornemen van rooms-katholieke kiezers en van kiezers die niet gelovig zijn (geen religie)

partij	rooms-katholiek ¹⁾	geen religie
PVV	17%	12%
VVD	25%	22%
CDA	13%	2%
D66	4%	12%
PvdA	18%	23%
SP	14%	17%
GroenLinks	1%	4%
overige partijen	8%	8%
totaal	100%	100%

noot 1 Het rooms-katholieke geloof is een christelijk geloof.

naar: www.peil.nl van september 2012

Bekijk tabel 1.

- 2p 6 Op 12 september 2012 zijn er Tweede Kamerverkiezingen geweest. Vóór de verkiezingen zijn er peilingen gehouden naar het stemvoornemen van de kiezers: op welke partij zeggen zij te gaan stemmen? Tabel 1 laat zien wat bij een onderzoek op 6 en 7 september het stemvoornemen was van rooms-katholieke kiezers en van kiezers die niet gelovig zijn (geen religie). In de tabel is een percentage (13%) vergroot en vet gemaakt.
→ Leg uit waarom dit percentage opvallend genoemd kan worden. Maak daarbij een vergelijking met andere percentages.

- 2p 7 Hieronder staan vier beweringen over ambtenaren.
- 1 Ambtenaren van een ministerie kunnen een wetsvoorstel indienen bij het parlement.
  - 2 Ambtenaren van een ministerie mogen op een andere politieke partij stemmen dan de minister van dat ministerie.
  - 3 Ambtenaren voeren besluiten uit van onder andere de landelijke overheid.
  - 4 Ambtenaren van een ministerie kunnen door de Tweede Kamer ter verantwoording worden geroepen als een wet niet goed wordt uitgevoerd.

→ Geef van elke bewering aan of deze juist of onjuist is.

Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.

1 = ...

2 = ...

3 = ...

4 = ...

tekst 4

Gedeputeerde Staten

In elke provincie is een college van Gedeputeerde Staten.
Gedeputeerde Staten zijn het dagelijks bestuur van de provincie.
Aan wie zijn Gedeputeerde Staten verantwoording schuldig?
Gedeputeerde Staten zijn voor al hun doen en laten verantwoording
verschuldigd aan ... . Ze moeten ... alle gewenste inlichtingen geven.

naar: bestuur.zeeland.nl van 31 juli 2013

- 1p 8 Wat moet tweemaal op de puntjes in tekst 4 worden ingevuld?
- A de commissaris van de Koning
  - B de gedeputeerden
  - C de Provinciale Staten
  - D de regering
  - E de Tweede Kamer

tekst 5

Verboden voor hulphonden

Het overkomt mensen met een hulphond vaak dat ze een supermarkt of restaurant niet in mogen. De ongeneeslijk zieke Helma Verhoeven strijdt in de laatste jaren van haar leven voor een wetswijziging.

“Zonder mijn hulphond Banios kan ik niet”, zegt Verhoeven. Toch worden de twee samen regelmatig geweigerd in bijvoorbeeld winkels, hotels en taxi’s.

In Nederland is het, in tegenstelling tot andere Europese landen zoals België en Spanje, niet wettelijk verplicht hulphonden binnen te laten. Met een wandeltocht die eindigt op het Binnenhof in Den Haag, wil Verhoeven daar verandering in brengen. “In Den Haag zal ik een petitie aanbieden met hopelijk minstens vijfduizend handtekeningen voor een wetswijziging, zodat het voortaan in Nederland verboden is een hulphond te weigeren.”

naar: www.spitsnieuws.nl van 8 augustus 2013

- 1p 9 Het proces van politieke besluitvorming bestaat uit een aantal fasen. In welke fase van het politieke besluitvormingsproces bevindt zich de kwestie van het weigeren van hulphonden in tekst 5?
- A fase 1: noemen van wensen/het (h)erkennen van het probleem als politiek probleem
  - B fase 2: vergelijken of afwegen van politieke problemen
  - C fase 3: beslissen over problemen
  - D fase 4: uitvoeren van besluiten
- 2p 10 Burgers hebben verschillende mogelijkheden om de politieke besluitvorming te beïnvloeden. Uit tekst 5 blijkt dat Helma Verhoeven gebruik maakt van een paar mogelijkheden om de politieke besluitvorming te beïnvloeden.
- Noem nog **twee andere** mogelijkheden (dan uit tekst 5) die Helma Verhoeven heeft om de politieke besluitvorming over het kunnen weigeren van hulphonden te beïnvloeden.
- 1p 11 Behalve individuele burgers hebben belangen- of pressiegroepen ook mogelijkheden om de politieke besluitvorming te beïnvloeden.
- Noem een mogelijkheid om de politieke besluitvorming te beïnvloeden die individuele burgers over het algemeen **niet** hebben en (sommige) grote belangen- of pressiegroepen wel.
- 2p 12 Helma Verhoeven (zie tekst 5) kan zelf geen officieel voorstel tot wetswijziging indienen.
- Wie uit onderstaand rijtje kunnen dat wel?
- 1 belangengroepen
  - 2 Eerste Kamerleden
  - 3 ministers
  - 4 Tweede Kamerleden
- Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan met wel of niet.*
- 1 ...
  - 2 ...
  - 3 ...
  - 4 ...

- 2p 13 Hieronder staan vier beweringen over de Europese Unie (EU).
- 1 De Europese Commissie controleert het Europees Parlement.
  - 2 De leden van de Europese Commissie (EC) zitten in de EC om daar op te komen voor de belangen van de eigen lidstaat.
  - 3 De ministers van Buitenlandse Zaken van de EU controleren of de lidstaten van de EU de Europese wetten goed uitvoeren.
  - 4 De verkiezingen voor het Europees Parlement zijn eens in de vijf jaar.
- Geef van elke bewering aan of deze juist of onjuist is.
Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.
- 1 = ...
2 = ...
3 = ...
4 = ...

tekst 6

Twee rechten van de Tweede Kamer

- 1 Bij een ... **(1)** ... wordt een minister of een staatssecretaris op het matje geroepen door de Kamer. Hij moet uitleg geven over een bepaalde zaak. Een ... **(1)** ... is eigenlijk een ingelast vragenuurtje over een spoedeisend onderwerp.
- 2 Soms zijn Kamerleden het niet eens met de plannen van een minister of een staatssecretaris, of vinden ze dat de regering op een bepaald gebied actie moet ondernemen. Ze kunnen dit de regering en de Kamer laten weten via een ... **(2)** ... .

naar: www.rijksoverheid.nl van 19 augustus 2013

- 1p 14 Wat moet er op de puntjes in tekst 6 worden ingevuld?
- A (1) amendement en (2) interpellatie
  - B (1) amendement en (2) motie
  - C (1) interpellatie en (2) amendement
  - D (1) interpellatie en (2) motie
  - E (1) motie en (2) amendement
  - F (1) motie en (2) interpellatie

Criminaliteit en rechtsstaat

- 1p 15 Strafbare gedragingen kunnen onder andere staan in:
- 1 Opiumwet
  - 2 Wegenverkeerswet
  - 3 Wet Economische Delicten
  - 4 Wetboek van Strafrecht
- Geef van de volgende strafbare feiten aan in welke wet of wetboek het feit staat: cocaïnebezit, diefstal, rijden zonder geldig rijbewijs.
- Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan met het juiste nummer.*
- cocaïnebezit: ...
- diefstal: ...
- rijden zonder geldig rijbewijs: ...

tekst 7

Hardrijders vechten boetes aan voor rechter

Automobilisten die in juni vorig jaar op de N381 bij Noord-Sleen werden geflitst, moeten deze maand voor ... verschijnen. De hardrijders vechten hun boetes aan, omdat er volgens hen geen borden met lagere snelheden langs de weg stonden. Er werden die dag 775 automobilisten geflitst bij Noord-Sleen. Een deel betaalde de boetes niet en laat de zaak voorkomen.

naar: www.rtvdrenthe.nl van 6 mei 2013

Lees tekst 7.

- 1p 16 Voor welke rechter(s) moeten de automobilisten verschijnen?
- voor
- A de kantonrechter
  - B de rechters van de Hoge Raad
  - C de rechters van het gerechtshof
  - D de strafrechter

- 1p 17 Er zijn verschillende maatschappelijke verklaringen voor crimineel gedrag. Uit een onderzoek in 2006 (de Veiligheidsmonitor Rijk) bleek dat in buurten met veel verhuizingen meer slachtoffers van veelvoorkomende criminaliteit voorkwamen dan in buurten met weinig verhuizingen.
→ Welke maatschappelijke verklaring voor criminaliteit past hierbij?

tekst 8

Meisjes kunnen aangifte doen als ze op een bangalijst staan

De politie heeft meisjes opgeroepen aangifte te doen als zij zichzelf terugvinden op een zogeheten bangalijst. Dit is een lijst met namen van meisjes die volgens de opsteller gemakkelijk over te halen zouden zijn tot seks. De verzonden lijsten worden online verspreid via sociale media. Het maken en verspreiden van zo'n lijst is strafbaar wegens smaad of laster¹⁾, aldus de politie.

naar: de Volkskrant van 31 maart 2012

noot 1 smaad of laster = opzettelijke belediging met als doel dat mensen slecht over iemand gaan denken

Lees tekst 8.

- 1p 18 Criminaliteit kent twee soorten gevolgen: materiële en immateriële.
→ Geef een voorbeeld van een immaterieel gevolg dat het staan op een bangalijst voor een meisje kan hebben.
Let op: geef een antwoord dat is toegepast op de vraag, dus geen algemeen voorbeeld van een immaterieel gevolg.

Zie tekst 8.

- 2p 19 Om een beeld te krijgen van de omvang van de criminaliteit in Nederland wordt gebruik gemaakt van verschillende soorten onderzoek en statistieken.
→ Zullen politiestatistieken volgens jou een goed beeld geven van het werkelijke aantal bangalijsten?
En slachtoffer-enquêtes?
Verklaar je antwoord.
Let op: de antwoorden 'wel' en 'niet' kunnen allebei. Het gaat om een juiste verklaring bij je keuze voor 'wel' of 'niet'.
Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.
Politiestatistieken zullen ... (wel/niet) een goed beeld geven, want ...
Slachtoffer-enquêtes zullen ... (wel/niet) een goed beeld geven, want ...

tekst 9

Jongen (11) steelt, moeder cel in

In Zwolle heeft een vrouw een week celstraf gekregen, omdat ze geen actie ondernam nadat haar zoon (11) een scootmobiel had gestolen. De moeder had nog een voorwaardelijke gevangenisstraf van een week staan voor diefstal. Ook die straf moet ze nu uitzitten.

De jongen stal de scootmobiel bij een winkelcentrum. De jongen parkeerde het voertuig in de tuin van zijn ouderlijk huis.

naar: nos.nl van 26 september 2012

- 1p 20 Welke verklaring van crimineel gedrag past het beste bij tekst 9?
- A Criminaliteit is een gevolg van gebrek aan maatschappelijke bindingen.
  - B Criminaliteit wordt aangeleerd.
  - C De gelegenheid maakt de dief.
  - D De samenleving wordt steeds anoniemer.

tekst 10

Drones

De politie gaat drones (met camera's uitgeruste, onbemande vliegtuigjes) in de toekomst steeds vaker inzetten, zo schrijft minister Opstelten in een brief aan de Tweede Kamer na vragen van D66. De politie 'leent' de vliegtuigjes van Defensie, als ze bijvoorbeeld op last van de officier van justitie bewijsmateriaal wil verzamelen. Of een burgemeester vraagt een dronevlucht aan voor het in beeld brengen van mensenmassa's bij evenementen.

Er is kritiek op de dronevluchten.

naar: www.telegraaf.nl van 13 mei 2013

Lees tekst 10.

- 2p 21 In de rechtsstaat heeft de overheid twee taken die met elkaar kunnen botsen. Eén van deze taken is het handhaven van de rechtsorde.
→ Met welke **andere** taak van de overheid kan het inzetten van drones botsen? Verklaar je antwoord.
Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.
De andere taak van de overheid: ...
Deze andere taak kan botsen met de taak om de rechtsorde te handhaven omdat ...
- 2p 22 Taken van de politie zijn:
1 dienstverlening
2 handhaven van de openbare orde
3 hulpverlening
4 opsporing
5 preventie
→ Welke twee taken van de politie zijn te herkennen in tekst 10?
Verklaar je antwoord met behulp van een zin uit tekst 10.
Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.
Taak ... . Dit blijkt uit de zin: ...
Taak ... . Dit blijkt uit de zin: ...

tekst 11

Eis in een rechtszitting

Voor de minderjarige jongens volgde de officier van justitie het jeugdrecht. Tegen vijf van de jongens, die ouder zijn dan zestien jaar, werd de maximale straf geëist, waarvan zes maanden voorwaardelijk.

naar: www.rtvnh.nl van 31 mei 2013

Lees tekst 11.

- 1p 23 Hoe lang moeten de jongens de gevangenis in als de rechter de eis van de officier van justitie volgt?
- A 0,5 jaar
  - B 1 jaar
  - C 1,5 jaar
  - D 2 jaar
- 1p 24 Criminaliteit is een plaats- en tijdgebonden begrip. Welk van de onderstaande beweringen is een voorbeeld van criminaliteit als plaatsgebonden begrip?
- A Abortus was vroeger verboden in Nederland, nu niet meer.
  - B In China kunnen mensen de doodstraf opgelegd krijgen, in Nederland niet.
  - C In een dorp vindt over het algemeen minder criminaliteit plaats dan in een stad.
  - D In Nederland is homoseksualiteit toegestaan, in diverse andere landen is het strafbaar.

tekst 12

Kans voor crimineel

Jonge criminelen onder de achttien die in de fout zijn gegaan, kunnen voorkomen dat ze naar de gevangenis moeten. In plaats daarvan moeten ze dan twee weken voor een behandeltraject naar een jeugdinrichting, zo maakte het Openbaar Ministerie deze week bekend.

Het project 'Pas op de plaats' gaat 1 februari van start en is een laatste kans voor criminele jongeren om hun leven op orde te krijgen zonder achter de tralies te belanden. Als ze voor een behandeling kiezen, dan worden ze twee weken lang elke dag behandeld om hun leven te beteren. Na twee weken mogen de jongeren naar huis, waar ze verder begeleid worden. Het Openbaar Ministerie hoopt op deze manier te voorkomen dat jonge criminelen steeds verder afglijden.

naar: www.sevendays.nl van 23 januari 2013

Lees tekst 12.

- 1p 25 Welk doel zal het project 'Pas op de plaats' vooral hebben?
- A genoegdoening aan het slachtoffer
  - B handhaving van de rechtsorde
  - C resocialisatie
  - D voorkomen van eigenrichting

tekst 13

Taakstraf en voorwaardelijke celstraf Tilburger na ruzie

Een 23-jarige Tilburger krijgt een taakstraf van 240 uur en een gevangenisstraf van 188 dagen, waarvan 150 voorwaardelijk. Dat oordeelde de rechtbank in Breda maandag.

De man zwaaide op 21 oktober vorig jaar met een mes toen hij ruzie had met de nieuwe vriend van zijn ex. De man heeft al 38 dagen vastgezeten in voorarrest.

naar: www.bd.nl van 5 augustus 2013

Lees tekst 13.

- 1p 26 Hoeveel dagen moet de Tilburger na zijn veroordeling in de gevangenis zitten?
- A 0 dagen
  - B 38 dagen
  - C 150 dagen
  - D 188 dagen

Zie tekst 13.

- 1p 27 De rechter kan hoofdstraffen, bijkomende straffen en maatregelen opleggen aan een verdachte.
Waartoe heeft de rechter de Tilburger veroordeeld?
- A een bijkomende straf en een maatregel
  - B een hoofdstraf en een bijkomende straf
  - C een hoofdstraf en een maatregel
  - D twee bijkomende straffen
  - E twee hoofdstraffen
- 1p 28 Een rechtszitting heeft een vaste volgorde.
Na welk onderdeel van de rechtszitting wordt het pleidooi gehouden?
na
- A de dagvaarding
  - B het requisitoir
  - C het verhoor van de getuige(n)
  - D het verhoor van de verdachte

tekst 14

PvdA wil hardere aanpak van 'verkeershufter'

De aanpak van minister Ivo Opstelten (Veiligheid en Justitie) om 'hufters uit het verkeer te weren', werkt onvoldoende, vindt PvdA-Kamerlid Attje Kuiken. Zij wil dan ook dat de minister met nieuwe voorstellen komt om automobilisten die steeds maar weer in de fout gaan, van de weg te halen.

De PvdA-politica wil dat deze zogeheten ... sneller hun rijbewijs of hun auto in moeten leveren. Ook denkt ze aan hogere straffen, zodat deze automobilisten een serieuze taakstraf of een celstraf kunnen krijgen.

naar: www.ad.nl van 4 september 2013

- 1p 29 Op de puntjes in tekst 14 is een woord weggelaten.
→ Hoe noemt men mensen die 'steeds maar weer in de fout gaan'?
- 1p 30 Bij welk soort beleid passen de voorstellen van het PvdA-Kamerlid in tekst 14?
- A lik-op-stukbeleid
  - B opsporingsbeleid
  - C preventief beleid
  - D repressief beleid

Analyse maatschappelijk vraagstuk: geweld tegen hulpverleners

Bij de beantwoording van de vragen 31 tot en met 43 maak je gebruik van de teksten 1 tot en met 5 in het tekstboekje.

Lees tekst 1.

- 4p 31 Geweld tegen hulpverleners is een maatschappelijk vraagstuk geworden. We spreken van een maatschappelijk vraagstuk als dit voldoet aan een aantal kenmerken.

Uit tekst 1 blijkt dat deze kenmerken van toepassing zijn op het probleem van geweld tegen hulpverleners.

→ Geef twee kenmerken van een maatschappelijk vraagstuk en geef bij beide kenmerken een citaat uit tekst 1 dat betrekking heeft op het kenmerk.

Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.

Kenmerk 1: ...

Een citaat uit de tekst bij kenmerk 1: ...

Kenmerk 2: ...

Een citaat uit de tekst bij kenmerk 2: ...

- 2p 32 Bij maatschappijleer kunnen maatschappelijke problemen, zoals geweld tegen hulpverleners, bekeken worden vanuit vier invalshoeken:

1 de politiek-juridische invalshoek

2 de sociaal-culturele invalshoek

3 de sociaal-economische invalshoek

4 de veranderings- en vergelijkende invalshoek

→ Welke twee invalshoeken kun je herkennen in regels 12-14 van tekst 1 ("Uit het onderzoek blijkt ... 49 procent.")?

Kies **twee** nummers uit het rijtje.

Zie regels 15 tot en met 19 van tekst 1.

- 1p 33 Heeft snelrecht volgens de Stichting Hulp voor Hulpverleners altijd een preventieve werking? Verklaar je antwoord.

- 1p 34 Onder welk soort overheidsbeleid ten aanzien van criminaliteit valt snelrecht?

A gevangenisbeleid

B opsporingsbeleid

C vervolgingsbeleid

- 1p 35 Om een nieuwsbericht zo objectief mogelijk te laten zijn, moet het voldoen aan verschillende criteria. Een criterium is dat er sprake moet zijn van een scheiding van feiten en meningen.

Tekst 1 voldoet aan dit criterium.

→ Verklaar waarom er in tekst 1 sprake is van een scheiding van feiten en meningen.

Lees tekst 2.

2p 36 De massamedia vervullen onder andere de volgende functies:

- 1 de amusementsfunctie
- 2 de controlerende functie
- 3 de opiniërende functie
- 4 de socialiserende functie

Uit tekst 2 kun je afleiden dat met de campagne 'Handen af van onze hulpverleners' een van deze functies volgens Frits Spangenberg **niet** wordt vervuld.

→ Welke functie van de massamedia vervult de campagne 'Handen af van onze hulpverleners' volgens Spangenberg **niet**? Verklaar je antwoord.

Lees tekst 3.

2p 37 De schrijvers in tekst 3 vinden dat de campagne 'Handen af van onze hulpverleners' wel succesvol kan zijn.

Er zijn verschillende theorieën over de invloed van de massamedia, waaronder:

- 1 de agendatheorie
- 2 de injectienaaldtheorie
- 3 de multi-step-flow-theorie
- 4 de selectieve-perceptietheorie

→ Welke theorie kun je herkennen in de argumentatie van de schrijvers in tekst 3? Beargumenteer je antwoord aan de hand van de tekst van een van de schrijvers.

Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.

Theorie ..., want ... (noem schrijver met argument)

Lees tekst 4.

1p 38 Tekst 4 is afkomstig van de website www.hulpvoorhulpverleners.nl.

Naast Mark Rutte en Jeanine Hennis-Plasschaert staan er in het overzicht nog veel andere prominenten (beroemde, belangrijke personen).

Welke functie van de media vervult Hulp voor Hulpverleners met het plaatsen van deze en soortgelijke uitspraken van prominenten?

- A de controlerende functie
- B de informatieve functie
- C de opiniërende functie

Zie tekst 4.

- 1p 39 Door de uitspraken van de prominenten op de website maken lezers kennis met waarden, normen en meningen van belangrijke personen in Nederland.
Waaraan dragen de massamedia op deze wijze bij?
aan
- A cultuuroverdracht
  - B generalisering
  - C normvervaging
  - D stereotypering
- 2p 40 De Stichting Hulp voor Hulpverleners is een belangengroep die zich inzet met de bedoeling hulpverleners effectief, veilig en gezond hun beroep te laten uitoefenen.
De stichting kan verschillende machtsmiddelen inzetten om voor hun belangen op te komen. Een van deze machtsmiddelen is de toegang tot of de steun van belangrijke politici of andere personen met invloed, gezag of charisma.
Uit tekst 4 blijkt dat de Stichting Hulp voor Hulpverleners dit machtsmiddel heeft.
→ Noem **twee andere** machtsmiddelen die de Stichting Hulp voor Hulpverleners kan inzetten om voor de belangen van hulpverleners op te komen.
- 2p 41 In de uitspraken van Mark Rutte en Jeanine Hennis-Plasschaert kun je de opvattingen van de politieke partij VVD over de bestrijding van geweld herkennen.
Deze opvattingen passen bij de politieke stroming waartoe de VVD behoort.
→ Tot welke politieke stroming behoort de VVD?
→ Welk uitgangspunt van deze stroming is te herkennen in de uitspraken van de twee politici?
Kies één nummer uit onderstaand rijtje.
- 1 De overheid dient een kleine rol te hebben.
  - 2 De overheid heeft een belangrijke taak bij de handhaving van de openbare orde.
  - 3 waarden als naastenliefde, verantwoordelijkheid
  - 4 De overheid moet opkomen voor de zwakkeren/kwetsbare groepen in de samenleving.
  - 5 De overheid zet zich in voor kwetsbare groepen, maar laat zoveel mogelijk zorg over aan maatschappelijke organisaties of belangengroepen.
  - 6 individuele vrijheid en deregulering

Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.

De VVD behoort tot de ... stroming.

Het uitgangspunt dat te herkennen is: nummer ...

Lees tekst 5.

- 1p 42 Ivo Opstelten is minister van Veiligheid en Justitie.
→ Geef een verklaring waarom de minister van Justitie het OM er op kan wijzen dat vaker een 200% hogere straf kan worden geëist bij geweld tegen hulpverleners.

Zie tekst 5.

- 2p 43 Het OM mag hogere straffen eisen voor geweld tegen hulpverleners en gezagsdragers zoals politieagenten. Uit tekst 5 blijkt dat het OM nog niet altijd 200% hogere straffen eist.
Minister Opstelten wil dat dit meer gebeurt. Er zijn mensen die het niet juist vinden dat geweld tegen hulpverleners en gezagsdragers strenger kan worden bestraft dan geweld tegen andere mensen en zich hierbij baseren op artikel 1 van de Grondwet.
→ Vind jij het niet juist of wel juist dat geweld tegen gezagsdragers en hulpverleners strenger moet worden bestraft dan geweld tegen andere mensen?
Beargumenteer je mening. Ga in je antwoord in op artikel 1 van de Grondwet.

Doe het zo: neem één van de onderstaande mogelijkheden over en vul het antwoord aan.

Ik vind het **niet** juist dat geweld tegen hulpverleners strenger moet worden bestraft.

In artikel 1 van de Grondwet staat dat ... en daarom/dus ...

of

Ik vind het **wel** juist dat geweld tegen hulpverleners strenger moet worden bestraft.

In artikel 1 van de Grondwet staat dat ... , maar ...

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.

maatschappijleer 2 CSE GL/TL

Centraal examen vmbo

Tijdvak 2

Opgaven

Aan de secretarissen van het eindexamen van de scholen voor vmbo,

Bij het centraal examen maatschappijleer 2 GL/TL vmbo op dinsdag 17 juni, aanvang 13.30 uur moeten de kandidaten de volgende mededeling ontvangen. Deze mededeling moet bij het begin van de zitting worden voorgelezen en/of aan de kandidaten worden uitgereikt.

Op **pagina 13**, moet **vraag 23** worden overgeslagen.

Het College voor Examens
Namens deze, de voorzitter,

drs. H.W. Laan

maatschappijleer 2 CSE GL/TL

Centraal examen vmbo

Tijdvak 2

Opgaven

Aan de secretarissen van het eindexamen van de scholen voor vmbo,

Bij het centraal examen maatschappijleer 2 GL/TL vmbo op dinsdag 17 juni, aanvang 13.30 uur moeten de kandidaten de volgende mededeling ontvangen. Deze mededeling moet bij het begin van de zitting worden voorgelezen en/of aan de kandidaten worden uitgereikt.

Op **pagina 13**, moet **vraag 23** worden overgeslagen.

Het College voor Examens
Namens deze, de voorzitter,

drs. H.W. Laan